

REDACTIONEEL GEDEELTE

FATA MORGANA

Wie in zijn jeugd Marlitt, von Estruth en Werner heeft verslonden en thans meent, dat bovenstaand opschrift den aanloop bedoelt te zijn voor een romantisch verhaal, waarin elementair menschelijke hartstochten tandheelkundig zullen worden dooreengestengeld zal, naar wij vreezen, bedrogen uitkomen.

Het opschrift is ontleend aan het artikel van Mej. Schuiringa in het vorige nummer van dit Tijdschrift en het door haar opgeroepen woestijnbeeld heeft een zoodanigen indruk gemaakt op schrijver dezes, dat hij bij een nabetrachting over vijftig jaren Tandheelkundig Hooger Onderwijs, niet beter weet te doen dan de woestijn symbolisch te handhaven en daarbij om tactische redenen de illusie — Fata Morgana — streng voorop te stellen !

Waarbij wij echter willen trachten ons niet te vergapen aan het kasteel dat, volgens de oude ridderromans, Lancelot hoog in de lucht voorzweefde, maar wel om op de aarde te brengen een behoorlijk gebouw, letterlijk en figuurlijk, voor modern Onderwijs.

De herdenking ligt alweer achter ons en met alle waardeering voor wat die vijftig jaren aan goeds en aan vooruitgang hebben gebracht, is het zwaartepunt ontegenzeggelijk gevallen op datgene wat ons nog ontbreekt.

Daarover blijven jammeren is al heel weinig opbouwend ; beter is het ons voor oogen te stellen, dat na het afsluiten van die halve eeuw, een nieuwe bladzijde moet worden opengeslagen en te zorgen dat die bladzijde zooveel mogelijk wordt beschreven op een wijze die ons allen bevredigen kan.

Daartoe is in de eerste plaats noodig te onderzoeken wàar eigenlijk de schoen wringt; om zonder angst voor gevoeligheden de diagnose te stellen teneinde vervolgens een rationeele therapie te kunnen aangeven.

Een poging tot die diagnose deed ongetwijfeld Mej. Schuiringa in haar woestijnverhaal. En gaarne willen wij beginnen haar hulde te brengen voor het feit dat zij die poging deed, door nu eens te zeggen waar het — volgens haar overtuiging — op stond!

Het geeft ons tandartsen echter tevens het recht er ònze overtuiging tegenover te stellen en na te gaan in hoeverre de eindelooze tocht van de vermoeiden en de belasten door het schrale woestijnzand te wijten is aan de mentaliteit der vermoeiden, aan de reis zelve, aan tegenwerkende natuurkrachten of aan fouten in de bevelvoering.

Bij dit onderzoek scheiden de wegen zich al onmiddellijk en moeten wij Mej. Schuiringa vrijwel alleen in haar woestijn achterlaten. Want — sleept zij zich moeizaam voort door het mulle zand — het groote leger marcheert rustig over den heirweg, die nog wel niet geasphalteerd is, maar toch even goed te bewandelen als alle soortgelijke legers het vóór hen ook gedaan hebben, en wat aanmoediging en wat muziek zouden de stemming er ook wel in houden.

Ware het beeld voor een woestijn niet ietwat ongelukkig gekozen, dan zou men zeggen dat Mej. S. door de boomen het bosch niet meer ziet en - boomziek geworden - er voortdurend onnoodig tegen één aanloopt; thans zal men zich dienen voor te stellen dat - door het zand verblind - de wandelaarster vergeet dat de weg reeds tallooze malen betreden en dus bekend is en dat bij rustig doorloopen men zonder nerveus te worden zijn bestemming bereikt.

Met andere woorden, het studentenleger marcheert momenteel niet over moeilijker paden dan zijn voorgangers, integendeel, en ook is dat pad niet oneffener dan dat van vele parallel gaande legers.

Wij ontkennen natuurlijk allerminst de moeilijkheden, wij

weten hoe gebrek aan ruimte en de verspreide ligging der gebouwen bezwaren opleveren. Maar kennen de medische studenten die zelfde moeilijkheden niet? Is er niet vaak een noodtoestand in de snijkamers, gebrek aan laboratoriumruimte elders?

Is dat een reden om te gaan vertwijfelen? En is dat ook een reden om de wetenschappelijke belangen der expeditie in het zand te laten liggen? Wanneer werkelijk de mentaliteit zóó ver zou zijn gekomen, dan kan geen „Fata Morgana” de situatie nog redden.

Van Hasselt besloot zijn herdenkingsrede met de woorden: „Geloof, Hoop en Liefde, deze drie; doch bedenkt vooral dat de meeste van deze is de Liefde”.

Wanneer nu Geloof en Liefde verdwenen zijn en een beetje Hoop alleen door een Fata Morgana kan worden in het leven gehouden, dan . . . ja dan zou de tijd gekomen zijn om de leiding over te geven aan iemand die deze drie nog onverzwakt bezit. Want zelfs met eventueel minder capaciteit zouden deze onmisbare factoren hem ontwijfelbaar voeren tot grooter succes.

Mej. S. schrijft:

„Een docent heeft hiertoe (voor wetenschap) tegen het einde der vacantie geen tijd, als hij zich juist weer gaat dompelen in de beslommeringen voor den nieuwen cursus.”

Dan wordt het inderdaad bedenkelijk! Want gedurende de cursus moet „alle kracht verzameld om nog ééns voorwaarts te gaan.”

Het begin van de vacantie is dus zeker noodig voor een welverdiende rust. En als dan het einde reeds wordt besteed aan een onderdompeling in nieuwe beslommeringen, dan . . . ja dan . . . (zie boven!)

Dit wat betreft de mentaliteit der vermoeiden, waarmede wij niet alleen onze eigen overtuiging uitspreken maar tevens die van de groote meerderheid in de tandheekkundige wereld. Wat de reis zelve aangaat, zij is ongetwijfeld moeilijk. Er is niemand die zich ooit heeft verdiept in tandheekkundige oplei-

ding, of hij heeft begrepen dat de tweeslachtigheid van het beroep — medische kennis en medisch inzicht naast voldoende technische vaardigheid — problemen in het leven roepen die niet eenvoudig zijn op te lossen.

Maar een oplossing mòet er zijn, wil men voort kunnen ; de allerallerbeste of eene die nog wat te wenschen overlaat ; een vast werkplan echter moet er wezen wil het geen chaos worden. En dan dient erkend dat in de afgelopen halve eeuw een dergelijk werkplan heeft *ontbroken*; dat men er wel boekdeelen over heeft volgepraat, maar tot de oplossing nimmer is gekomen en dit is zeker niet een van de minste oorzaken dat niet alles gegaan is zooals het gaan moest.

Dit zal in de naaste toekomst anders moeten worden. Onze „Maatschappij” heeft een doorwrocht rapport over het Onderwijs met algemeene stemmen geaccepteerd. Het mag dan misschien niet zijn volgens sommigen het allerallerbeste, dan is het toch in ieder geval „the next best” en naar ieders overtuiging alles wat op dit moment te bereiken is.

Dat men het dan ook bereike !

Van Loon, in zijn antwoord in de Aula legde nadruk op het woord „Stomatologie”, wat in dit verband boekdeelen spreekt. De Groot in zijn rede doet eveneens de waarde uitkomen van de noodzakelijke medische doseering.

Bakker in een herdenkingsartikel in het Utrechtsch Dagblad eindigt : „Oeconomisch is de stelling dat alle onderwijs maatschappelijk nuttig zij onaanvechtbaar.

„Maar het jaar in jaar uit opleiden van tientallen reparateurs, hoewel vooralsnog een noodzakelijk kwaad, is in strijd met de wet en een verkwisting van maatschappelijk kapitaal.

„Moge het onderwijs in de komende periode ten volle in staat worden gesteld tot breder vlucht.

„Moge het de daartoe onontbeerlijke materiele hulpmiddelen te zijner beschikking krijgen gesteld.

„Moge Regeering en Volksvertegenwoordiging daartoe het hunne doen.”

Accoord !

En nu kàn dat ! Want nu is er een door allen gesanctioneerd program ! Maar wanneer er hier al een meerderheid in het College van Lectoren is, die er zoo over denkt, is het dan niet doenlijk om reeds thans — binnen het kader van de wet — veranderingen aan te brengen die verbeteringen zullen zijn ?

Is dit ondoenlijk door „tegenwerkende natuurkrachten” ?

Zou dan die tegenwerking niet te overwinnen zijn door krachtige onderlinge samenwerking en gezamenlijke inspanning ?

En komen wij zoo niet van zelf aan de „bevelvoering” en aan de vraag of er niet zal moeten zijn : *Eenheid* in die bevelvoering ?

Men zegt dat in den grooten oorlog het succes der geallieerden legers begon, toen Foch het opperbevel in handen werd gegeven.

Daarmede werden de overigen nog geen onmondige kinderen.

En zou ook hier niet heel wat meer bereikt kunnen worden wanneer na opgemaakt krijgsplan, één belast werd met het opperbevel ?

Heeft niet de ervaring van vele jaren insiders geleerd, hoe vaak nuttige pogingen vermoedelijk gestrand zijn door onderlinge verdeeldheid ?

Schrijver dezès heeft met eenige anderen het laatste halve jaar door toevallige omstandigheden meerdere malen een blik kunnen slaan in de tegenwoordige methode van het optreden naar buiten.

Zij hebben daarbij den directeur vaak bewonderd, nimmer benijd !

Het wil ons voorkomen dat een verandering in deze methode onmiddellijke en tastbare gunstige resultaten zou opleveren.

En zoo zijn wij dan langzaam genaderd tot de therapie.

Is er iemand die gelooft dat een nieuw gebouw en wat meer geld voor assistenten het vraagstuk kan oplossen ?

Men ga eens een kijkje nemen in het buitenland, om te zien hoe vaak daar in vele landen gewerkt wordt met bescheiden

middelen aan ruimte en aan geld door leiders die ook nog, om in het onderhoud van hun gezin te kunnen voorzien, door een drukke praktijk in beslag worden genomen en uit wier handen toch geregeld belangrijk wetenschappelijk werk komt !

Zeker, een nieuw gebouw met goede hulpmiddelen heft voor docenten en studenten vele moeilijkheden op en met name behoeven de laatsten dan niet langer hun gezondheid te bederven in lokalen die door iedere arbeidsinspectie zouden worden afgekeurd.

Maar dan blijft het feit dat men voor 350 studenten (straks wellicht nog meer) te zorgen heeft en zullen „de beslommeringen” dus tevens blijven. En ook gelooven wij niet, dat met wat meer geld de zoo noodige assistenten zullen te vinden zijn, zoolang er afdelingen zijn, waar zij niet veel anders te doen hebben dan het controleeren van studentenwerk.

Men zal ook hier een andere methode moeten vinden, waardoor het assistentschap *tandheelkundig* aanlokkelijk wordt en zoodoende een *eer* die alleen voor de besten te bereiken is.

Zoo komen wij ten slotte tot het uitspreken van een overtuiging die in de afgelopen vijftig jaren reeds door velen is gepropageerd.

Wil het tandheelkundig onderwijs worden verbeterd dan is er naast alle mogelijkheden die hierboven zijn besproken nog één belangrijk ding :

Er moet een tweede Instituut komen en wel te Amsterdam !

In Amsterdam zijn gemakkelijker dan in eenige andere plaats de noodige leerkrachten te verkrijgen, mitgaders voldoende patiëntenmateriaal.

Verder zou de toevloed die in Utrecht te groot geworden is, voor een belangrijk deel naar Amsterdam worden afgeleid, waardoor de toestand in Utrecht voor alle partijen aanmerkelijk zou verbeteren.

Het Rijk heeft daarom alle belang bij een poging in deze richting !

Een tweede Instituut zou voorts een gezonde wedijver doen ontstaan waarvan het onderwijs en de wetenschap zonder twij-

fel zouden profiteeren, tot heil van de Nederlandsche tandheelkunde, van studenten en van de tandlijdende bevolking.

Sinds wij dit schreven is door een der Amsterdamsche raadsleden een voorstel in dezen zin ingediend. Geheel uit de lucht vallen komt dit voorstel niet, er is reeds vroeger meerder malen over geschreven en gesproken, zij het dan ook niet in het openbaar.

Wij hopen van harte dat het succes zal hebben en dat de officieele tandheelkunde dit streven naar vermogen zal ondersteunen.

Want het is onze vaste overtuiging dat het slagen van deze poging in niet geringe mate zou medewerken om een Fata Morgana om te zetten in het gebouw, in den aanvang van dit opstel bedoeld!

N.